

ISSN 2959-1953

ISSN 2959-1961

<https://osvita.eeipsy.org>

<https://doi.org/10.38014/osvita.2022.90.09>

АЗАТЬЯН В.І.,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мовних та
гуманітарних дисциплін №1,
Донецький національний
медичний університет,
м. Кропивницький, Україна

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

AZATYAN V.I. Foreign language training of future medical specialists in the distance learning system. *The article is devoted to the medical students' foreign language training in the distance learning system. The conditions, features and means of distance learning, advantages and disadvantages of synchronous and asynchronous mode of learning, as well as the use of digital technologies during learning are considered.*

Key words: *distance learning, future medical professionals, foreign language, digital technologies, Classroom platform.*

АЗАТЬЯН В.І. Іншомовна підготовка майбутніх медичних фахівців у системі дистанційного навчання. *Стаття присвячена тому, як відбувається іншомовна підготовка студентів-медиків у системі дистанційного навчання. Розглядаються умови, особливості та засоби дистанційного навчання, плюси та мінуси синхронного та асинхронного режиму навчання, а також використання цифрових технологій під час навчання.*

Ключові слова: *дистанційне навчання, майбутні медичні фахівці, іноземна мова, цифрові технології, платформа Classroom.*

Постановка проблеми. Потужним поштовхом до переходу на дистанційне навчання стала пандемія COVID - 19, яка вплинула без винятку на всі сфери суспільного життя. Сфера освіти, реагуючи на встановленні обмеження, змушена перевести всю освітню діяльність в дистанційний режим. Проте для успішного здійснення освітнього процесу необхідно впроваджувати зміни у закладах вищої освіти, які стосуються методів навчання, самого підходу до викладання та формування компетентностей у здобувачів вищої освіти.

Така криза пришвидшила використання цифрових технологій в освітньому процесі. Для забезпечення безперервності навчання та професійної підготовки розробляються та впроваджуються різні інновації для дистанційного навчання. Перед викладачами постало питання оволодіння навичками використання у навчанні можливостей засобів інноваційних технологій і їх поєднання зі звичними традиційними засобами, формами та методами навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Хоча дослідження з організації дистанційного навчання для удосконалення освітнього процесу проводилися ще з появою мережі Інтернет, але, незважаючи на різноманітні підходи, методика навчання іноземних мов за допомогою лише дистанційного формату з усім комплексом проблем системно ще не розглянута і вимагає детального вивчення.

Існує безліч підходів та тлумачень терміну «дистанційне навчання». Наприклад, за «Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20.12.2000 р. дистанційне навчання розглядається, як сукупність технологій, які доставляють студентам, або будь-яким особам, які навчаються, основний обсяг матеріалу та забезпечують інтерактивну взаємодію студентів і викладачів під час навчального процесу, методом надання студентам працювати самостійно [4].

Р. В. Шаран визначає дистанційне навчання як самостійну педагогічну технологію, в основі якої лежить керована, дидактично забезпечена та контрольована самостійна робота здобувачів освіти з використанням для навчання сучасних засобів зв'язку (комп'ютерів, телекомунікаційних мереж тощо) [7].

Дистанційне навчання, на думку В. М. Кухаренка, – це форма здобуття знань і вмінь на відстані шляхом інформатизації з використанням усіх технологій навчання. Крім того, дистанційним навчанням дослідник вважає сукупність інформаційних технологій, за допомогою яких здобувач освіти отримує основний обсяг матеріалу завдяки інтерактивній взаємодії, не виключаючи самостійну роботу та контроль і оцінку знань, умінь і навичок. [5].

Отже, дослідники, роботи яких проаналізовані у попередньому викладі, відзначають, що дистанційне навчання – форма організації навчального процесу в освітніх закладах, яка відбувається на відстані та передбачає взаємодію викладача та здобувача вищої освіти з використанням цифрових технологій. Головним завданням дистанційного навчання є формування професійних знань і компетенцій.

Мета статті: розкриття проблем та аналіз основних підходів до вивчення іноземної мови майбутніми медичними фахівцями в системі дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час здійснення дистанційного навчання іноземних мов необхідно враховувати те, що базовим компо-

нентом змісту навчання іноземних мов є способи діяльності, які забезпечують засвоєння різних видів мовної діяльності: читання, аудіювання, письмо та говоріння, тобто формування навичок спілкування.

Багато нових можливостей як для викладання, так і для вивчення іноземних мов представляють собою цифрові технології дистанційного навчання. Вони забезпечують доступність для здобувачів вищої освіти автентичних навчальних матеріалів; індивідуалізацію освітнього процесу відповідно до потреб і рівня знань здобувачів освіти; уможливають залучення сучасних психологічних, педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Завдяки використанню цифрових технологій у процесі засвоєння іноземних мов відбувається підвищення мотивації майбутніх фахівців, які постійно використовують цифрові гаджети (ноутбуки, смартфони, комп'ютери) у навчальній, професійній і соціальній діяльності. Застосовані новітні цифрові технології спрощують як педагогічну діагностику і спостереження викладача за рівнем і темпом формування знань здобувачів вищої освіти, так і зворотній зв'язок між ними і викладачем.

Дистанційне навчання повинне містити:

- якісне інформаційне наповнення;
 - структуру навчально-методичних матеріалів;
 - логіку вивчення навчального курсу;
 - чіткий графік виконання студентами навчального плану;
 - критерії, засоби і системи контролю та оцінювання;
- налагоджену систему взаємодії студента та викладача [3].

Сьогодні питання навчання іноземних мов у дистанційному форматі вирішується за допомогою найсучасніших інструментів для синхронного (Big Blue Button, ZOOM, Classroom, ICQ, SKYPE, інтерактивні дошки, відеоконференції) та асинхронного зв'язку (електронна пошта, блоги, форуми, відео та аудіоподкасти, онлайн тестування), які удосконалюються з кожним днем задля підвищення інтерактивності, власне, процесу опанування іноземною мовою (детальніше на Рис.1.).

Отже, *синхронний режим* – це такий вид взаємодії, коли всі учасники навчального процесу спілкуються, навчаються та передають один одному інформацію в спільному електронному середовищі. При цьому вони використовують спеціальні програми для аудіо- та відеоконференції. Такий формат найбільш схожий до оффлайн навчання.

Асинхронний режим передбачає такий вид взаємодії, під час якої учасники взаємодіють між собою із деякою затримкою в часі, обмінюючись завданнями та їх розв'язком за допомогою різноманітних засобів дистанційного зв'язку, таких як електронна пошта, форуми, соціальні мережі, тощо. Це вже більш самостійна форма навчання, яка має бути під контролем керівника.

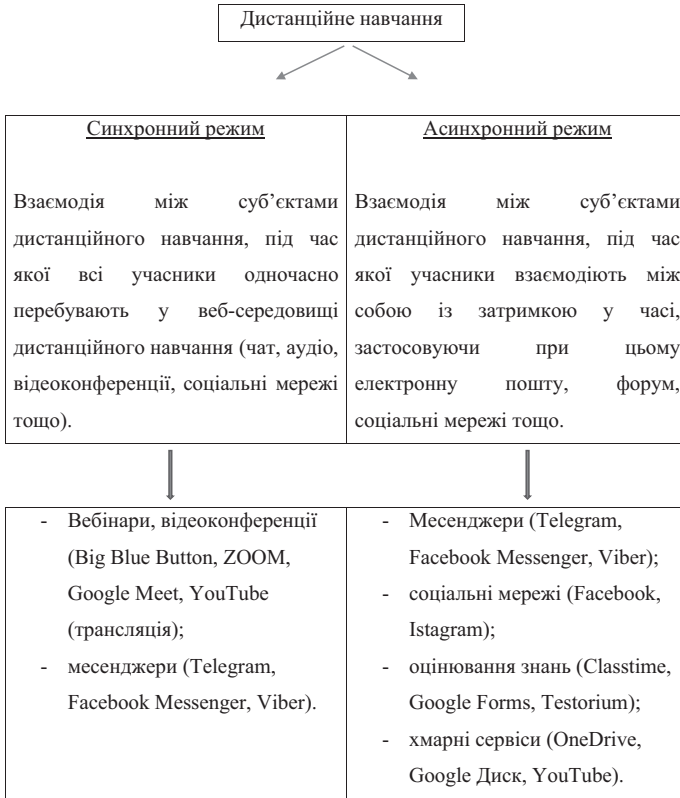

Рис.1. Дистанційне навчання: синхронне й асинхронне

Розглянемо плюси та мінуси таких форматів навчання. На думку експертів, синхронне навчання є більш наближене до занять в реальному часі. Адже викладач може безпосередньо опитати студента, оцінити його відповідь, задати додаткові питання. Така взаємодія краща для засвоєння матеріалу. Адже студенти можуть задати питання по незрозумілим для них темах. Звичайно, є і мінуси. Як-от, переривання зв'язку, технологічні негаразди, неможливість колективного обговорення та групової роботи, відсутність візуального контакту. Також, як показала практика, багато студентів таке навчання сприймають менш відповідально, несерйозно ставляться до виконання домашніх завдань. Проблемою є і важкість контролю за тими, хто навчається під час відповіді, коли вони можуть скористатися допоміжними джерелами інформації [2].

Перевагою асинхронного режиму є зручність графіку роботи, можливість зручного розпорядку дня та роботи у власному темпі. Водночас, недоліком є зниження навчальної дисципліни, зменшення соціалізації, важкість зворотного зв'язку. Асинхронне навчання вимагає більше зусиль від студентів, які повинні навчитись правильно організувати свій час, серйозніше ставитись до завдання, мати навички самодисципліни.

На нашу думку, необхідно вдало **поєднувати синхронне та асинхронне навчання**. Адже у положенні про дистанційне навчання говориться про те, що не менше 30 відсотків навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, організовується в синхронному режимі (решта навчального часу організовується в асинхронному режимі) [4].

Існують декілька моделей такого поєднання. Як варіант, можна починати заняття з огляду матеріалу онлайн, а потім пропонувати студентам переглянути попередньо записаний відеоролик та виконати певний набір практичних завдань. А наприкінці заняття студенти повертаються до онлайн обговорення та з'ясовуються всі проблемні моменти.

Ефективним буде також відведення синхронного заняття на розв'язування завдань спільно з викладачем. В такому випадку закріплення знань вже буде відбуватися асинхронно. Якщо виникають певні труднощі у ефективному опитуванні, можна попередньо розбити групу на менші групи. В той час як така невелика кількість студентів буде відповідати в онлайн режимі, інші зможуть працювати асинхронно. Потім групи міняються. Таким чином можна організувати заняття у різних комбінаціях синхронного і асинхронного режимів, використовуючи їх переваги.

В умовах дистанційного навчання для підготовки майбутніх медичних фахівців нами використовується платформа Classroom. Classroom - це безкоштовний сервіс для дистанційного навчання, створений ще у 2014 році. Але великою популярністю він тривалий час не користувався. За даними сайту [Android Police](#), до березня цього року Classroom не входив навіть до топ-100 освітніх додатків. Проте сьогодні, коли у багатьох країнах світу навчальні заклади закриті на карантин, його функціонал виявився актуальним.

Classroom є поєднанням сервісів Google (Google Disc, Google Docs тощо), адаптованих під освітні задачі. Для роботи з ним потрібно обов'язково мати акаунт Google. Користуватися сервісом можна як з комп'ютера, так і з мобільного. У Classroom викладач може створити власний віртуальний клас і окремі курси - їм присвоюються унікальні коди, за якими студенти отримують доступ до них.

На сторінці кожного курсу викладач може, наприклад, публікувати навчальні матеріали, проводити опитування, тести й створювати тематичні завдання. Кожному завданню можна встановити термін виконання, викладач

також в режимі реального часу може спостерігати за тим, як студенти виконують завдання, бачити список зданих та незданих робіт і виставляти оцінки за будь-якою шкалою. Викладач також публікує оголошення у стрічці класу, додаючи в них не лише текст, а й, приміром, зображення або відео з Youtube, спілкується зі студентами у чаті. Вони можуть бачити список завдань курсу - як виконані, так і ті, які лише доведеться здати, при цьому кожному студенту викладач може дати індивідуальне завдання, яке не побачать інші.

Google Classroom - це найбільш зручний та пристосований сервіс для навчання іноземним мовам. Цей сервіс пропонує багато можливостей для організації онлайн-занять у медичних закладах вищої освіти, а саме:

- проведення онлайн-занять з відео високої якості та можливістю участі всієї групи;
- функція демонстрації матеріалів на екрані з можливістю підкреслювати, виділяти чи доповнювати інформацію;
- використовувати аудіо- та відеоматеріали високої якості;
- наявність вбудованої інтерактивної дошки, яка має значну і зручну добірку інструментів. На ній можна писати, виділяти і підкреслювати кольоровими маркерами, ставити позначки, зберігати написане для учасників, які не змогли відвідати заняття;
- вбудований чат дозволяє спілкуватися як з усією групою, так і з окремим учасником. Це може бути приватна бесіда, в якій обговорюються помилки, чи групова бесіда. У чаті можна передавати файли, задіяні при проведенні заняття, або посилання на сайт, де виконуватиметься наступне завдання. Це може бути онлайн-дошка Padlet, онлайн-сервіси Quizizz та Quizlet, які ми частот використовуємо на заняттях;
- демонструвати екран може кожен учасник онлайн-заняття. Це дає можливість виступати з презентацією. Ефективним прийомом удосконалення іноземної мови можна вважати тематичні презентації. Презентації можна використовувати як для початкового рівня знань у здобувачів освіти, так і для високого. Використання такого виду навчальної діяльності дозволяє інтенсифікувати засвоєння навчального матеріалу. Презентація дозволяє впливати одразу на декілька видів пам'яті: зорову, слухову, емоційну, а подекуди і моторну. При організації онлайн-заняття з використанням презентації навчальний матеріал представляється наочно та доступно. У процесі виступу студент має можливість використовувати ключові слова, схеми, таблиці, картинки. Це дозволяє будувати висловлення послідовно, розгорнуто, впевнено і виразно. Використання тематичних презентацій вважається повністю виправданим у процесі навчання як загальної, так і професійно орієнтованої іноземної мови [3].

Висновки. Проведене дослідження вказує на те, що існують широкі можливості використання цифрових технологій у системі дистанційного навчання іноземних мов. Так, практичний досвід показує, що використання платформи Classroom допомагає якісно і швидко організувати навчальний процес, здійснювати контроль над ним, створювати зручні умови для дистанційного навчання.

Список використаних джерел:

1. Вишнівський В.В. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів : навч. посібник / В. В. Вишнівський, М. П. Гніденко, Г. І. Гайдур, О. О. Ільїн. – Київ: ДУТ, 2014. – 140с.
2. Жевакіна Н.В. Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. 2003. № 4. С. 68-73.
3. Коваленко А. Дистанційне навчання іноземної мови за умов пандемії: специфіка форм і методів роботи. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 35, том 3, 2021. С. 250-255.
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000 [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України // Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
5. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.
6. Цюман Г.М. Дистанційне навчання: сутність, цілі, принципи, особливості, вимоги. Програмне забезпечення та адміністрування навчального процесу при ДН [Електронний ресурс] / Г.М. Цюман. – Режим доступу : <https://ukrainetoday.jimdo.com/дистанційне-навчання>
7. Шаран Р.В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США : дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2010. 249 с.

Transliteration of References:

1. Vyshnivskiy V.V. (2014). Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia. Stvorennia elektronnykh navchalnykh kursiv ta elektronnykh testiv: navch. posibnyk / V. V. Vyshnivskiy, M. P. Hnidenko, H. I. Haidur, O. O. Ilin. Kyiv: DUT.
2. Zhevakina N.V. (2003). Tekhnolohiia dystantsiinoho navchannia: sutnist ta osoblyvosti. Visn. Luhan. derzh. ped. un-tu imeni Tarasa Shevchenka. № 4. S. 68-73.

3. Kovalenko A. (2021). Dystantsiine navchannia inozemnoi movy za umov pandemii: spetsyfika form i metodiv roboty. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp 35. Tom 3. S. 250-255.
4. Kontseptsiiia rozvytku dystantsiynoi osvity v Ukraini roku: Postanova vid 20 hrudnia 2000 [Elektronnyi resurs] / Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy // Rezhym dostupu: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.
5. Kukharenko V.M., Rybalko O.V., Syrotenko N.H. (2022). Dystantsiynе navchannia: umovy zastosuvannia. Dystantsiynyy kurs: navchalnyi posibnyk. Kharkiv : NTU «KhPI», «Torsinh».
6. Tsiuman H.M. Dystantsiine navchannia: sutnist, tsili, pryntsyipy, osoblyvosti, vymohy. Prohramne zabezpechennia ta administruvannia navchalnoho protsesu pry DN [Elektronnyi resurs] / H.M. Tsiuman. – Rezhym dostupu : <https://ukrainetoday.jimdo.com/dystantsiine-navchannia>
7. Sharan R.V. (2010). Profesiina pidhotovka mahistriv informatsiinykh tekhnolohii v systemi dystantsiinoi osvity SSHA: Dys... kand. ped. nauk: 13.00.04. Ternopil, 2010. 249 s.

AZATYAN V.I.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Language and Humanities No. 1, Donetsk National Medical University, Kropyvnytskyi, Ukraine
E-mail: AzatjanVika@rambler.ru

FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE MEDICAL SPECIALISTS IN THE DISTANCE LEARNING SYSTEM

<https://doi.org/10.38014/osvita.2022.90.09>